

Paddenstoelennieuwsbrief

Nummer 8

31 augustus 2013

Voorwoord

Beste paddenstoelenvrienden,

Het is al weken mooi zonnig weer, maar wel droog. Veel gebieden waar je normaal tot aan je enkels in het water staat, kun je nu lopen op sandalen zonder natte voeten te krijgen. Ook de vooruitzichten zijn, voor paddenstoelen althans, nog niet erg gunstig. Toch steken sommige soorten hun hoofdjes al boven de grond. Voor het echte paddenstoelenspeuren toch nog maar even wachten op de regen.

Veel leesplezier.

Melchior van Tweel (redactie)

Rectificatie nieuwsbrief nr. 7

Van de vorige nieuwsbrief is helaas een conceptversie rondgestuurd. Dit was te zien aan het woordje concept in de kop. Verder was alleen de naam van Kees Bas foutief met een "C" geschreven. Excuses daarvoor. Een verbeterde versie van nieuwsbrief nr. 7 is op de website te downloaden (zie onderaan).

Muizen rekenen ook op paddenstoelen

In de vorige nieuwsbrief is een bericht opgenomen waarin stond dat er paddenstoelen bestaan die op muizen rekenen. Er blijken echter ook muizen te zijn die op paddenstoelen rekenen. Peter Peperkamp stuurde deze 2 jaar oude foto aan de redactie van een Rosse woelmuis (*Myodes glareolus*) die aan het eten is van een Roodnetboleet (*Boletus rhodoxanthus*). Ondanks dat er vier fotografen van heel dichtbij aan het fotograferen waren bleef de muis onverstoorbaar dooreten. Foto: Peter Peperkamp.

Noordelijke honingzwam

Het lijkt erop dat door klimaatopwarming een aantal paddenstoelen de grens van hun verspreidingsgebied enigszins naar het noorden toe heeft bijgesteld. De overwegend in noordelijke gebieden voorkomende Noordelijke honingzwam (*Armillaria borealis*) komt echter nog steeds in Nederland voor.

Onlangs werd tijdens het inventariseren van paddenstoelen in een eendenkooi in de kop van Noord-Holland een grote toef honingzwammen op de restanten van een vermolmde boomstronk aangetroffen. Ze vielen op, omdat honingzwammen meestal later in het jaar verschijnen en daarmee het einde van het paddenstoelenseizoen inluiden. Na microscopisch onderzoek en het consulteren van een specialist werd duidelijk dat het ging om de zeer zeldzame Noordelijke honingzwam. Volgens de Verspreidingsatlas is deze Noorman onder de honingzwammen slechts twee keer eerder uit Nederland gemeld. Foto: Wiepko Lubbers.

Lees meer op: <http://www.natuurbericht.nl/?id=10935&Eid=1098>
<http://forum.waarneming.nl/smf/index.php?topic=231810.msg1419065#msg1419065>
<http://waarneming.nl/waarneming/view/76966464>

Kleverige knolamaniet bij Schoorl

Half augustus werden er flink wat Kleverige knolamanieten waargenomen in de Staatsbossen van Schoorl. Deze paddenstoel is in heel Nederland zeldzaam en bedreigd, maar niet in de bossen van Schoorl. Hier komt hij reeds vroeg in de zomer na een regenperiode stevast op vaste locaties tevoorschijn. Deze giftige paddenstoel is berucht omdat hij lijkt op een aantal soorten eetbare paddenstoelen. Hier dankt hij ook zijn Engelse naam 'Destroying angel' aan. Foto en tekst: Martijn Oud

Lees meer op: <http://www.natuurbericht.nl/?id=11220&Eid=1098>.

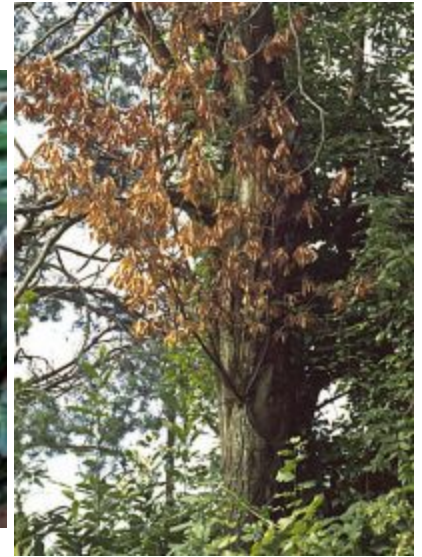
De houtwesp en de nieuwe houtskoolzwam

Schimmels verspreiden zich door middel van sporen, maar soms ook door gebruik te maken van transport van stukjes mycelium door insecten. De relatie tussen schimmel en insect is soms heel specifiek. Recent is zelfs een nieuwe soort Houtskoolzwam (*Daldinia hawksworthii*) beschreven die alleen bekend is van het mycelium dat houtwespen met zich meedragen. Tekst: Nico Dam

Lees meer op: <http://www.natuurbericht.nl/?id=11080&Eid=1098>

Nieuwe schimmelziekte op Tamme kastanje

Sinds een aantal jaren wordt de nieuwe schimmelziekte *Cryphonectria parasitica* gevonden bij Nederlandse bomen. Deze Aziatische schimmelziekte heeft begin vorige eeuw bijna alle Amerikaanse Tamme kastanjes in de Verenigde Staten gedood. Ook in Europa maakt de ziekte slachtoffers, al gedraagt de ziekte zich minder agressief. De Nederlandse Mycologische Vereniging wil het graag weten als u bomen kent waarvan u

vermoedt dat ze deze ziekte hebben. Tekst: Menno Boomsluiters. Foto's: Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit. Lees meer op: <http://www.natuurbericht.nl/?id=11167&Eid=1098>

Inktviszwam in de Horsten bij Voorschoten

Het blijft een bijzondere verschijning de Inktviszwam (*Clathrus archeri*). Dankzij de regen begin augustus was de grond vochtig genoeg voor deze soort. De Inktviszwam ontwikkelt zich in eerste instantie als een ei, waarna dit openbarst en hij zijn tentakels naar buiten wurmt. De sporen voor de verspreiding van de soort zitten op de vlezige armen in de vorm van een zwarte smurrie die stinkt en daardoor vliegen aantrekt.

De inktviszwam is een soort uit de grote familie *Phallaceae* ofwel stinkzwammenfamilie. De soort heeft een vruchtlichaam waarvan de vorm doet denken aan een inktvis. Daarnaast is deze soort te herkennen aan de karakteristieke kadavergeur. De soort is oorspronkelijk afkomstig uit Australië en is in 1921 voor het eerst in Europa gesignaleerd. Waarschijnlijk zijn sporen van deze zwam meegekomen met Australische troepen tijdens de Eerste Wereldoorlog. De invasieve soort is zeldzaam maar is sterk toegenomen, vooral in Drenthe, maar ook op andere plaatsen in Nederland.

Nieuwe Houtzwamkever in Nederland

In Nederlandse Faunistische Mededelingen nr. 39 (15 juli 2013) wordt door Oscar Vorst en Tim Faasen melding gedaan van de vondst van *Sulcaxis bidentulus*, een voor Nederland nog niet eerder beschreven Houtzwamkever. Hiermee komt het aantal Houtzwamkever-soorten in Nederland op 24. *Sulcaxis bidentulus* is een kleine soort (1,4 tot 4 mm) die alleen in de Bleke borstelkurkzwam (*Coriolopsis trogii*) is gevonden op oude Populieren. De eerste vondst is al van 2008 en het is waarschijnlijk dat de soort pas recent is verschenen. De toename past in de uitbreiding van het areaal van deze soort sinds de jaren '60 vanuit Centraal-Europa. Foto: <http://www.entomologie-stuttgart.de/ask/node/746>

Tuinwolfsmelkmeeldauw komt tuinliefhebber te hulp

Het bekende onkruidje Tuinwolfsmelk (*Euphorbia pepus*) wordt vaak aangetast door de voor velen onbekende Tuinwolfsmelkmeeldauw (*Podosphaera euphorbia*) en bewijst daarmee een hoop mensen die hun tuin goed bijhouden een dienst. Veel soorten meeldauw gedijen prima bij droog weer. Ze zuigen vocht en schermen licht af van de plant waardoor deze geheel of gedeeltelijk afsterft. Tekst en foto: Menno Boomsliuter

Lees meer op: <http://www.natuurbericht.nl/?id=11039&Eid=1098>

Nieuwe zaagplaat nergens meer te vinden

Een zes jaar geleden ontdekte nieuwe paddenstoelsoort voor Nederland is nu alweer verdwenen. De paddenstoel (*Lentinellus ursinus*), een zaagplaat die nog geen Nederlandse naam heeft, groeide op oude bemoste beukenstronken in het Heilooërbos (NH). In het kader van het Herstelplan Heilooërbos is een aantal bomen gekapt om een zonnige plek te creëren ten behoeve van recreatie en om de vestiging van planten te bevorderen. Helaas vond de kap precies op de vondstlocatie van de nieuwe zaagplaten plaats. Het gevolg was dat de stronken in de zon kwamen te liggen, de mossen verdroogden en de zaagplaten zich niet meer lieten zien.

Tekst en foto: Martijn Oud. Lees meer op: <http://www.natuurbericht.nl/?id=11288&Eid=1098>

Tonderzwammen geroofd

Vandalen hebben het de laatste weken voorzien op tondelzwammen (Echte tonderzwammen, *Fomes fometarius*, red) die op bomen op de Veluwe groeien. Boswachter Erik de Bruijn van Staatsbosbeheer ontdekte maandag bij Renkum een aantal bomen met gaten en beschadigingen, maar eerder gebeurde dat ook al in het Speulderbos en bij Vierhouten. Volgens de boswachters zijn de grote zwammen populair bij Aziaten, omdat ze een medicinale werking zouden hebben. Ook worden er in Midden-Europese landen petjes van gemaakt.

Foto: Gert Kremer op het forum van Waarneming.nl. Tekst: ANP. Lees meer op <http://www.nu.nl/binnenland/3549508/rovers-hakken-zwammen-van-veluwse-bomen.html> en <http://www.nu.nl/algemeen/3561166/roof-van-zwammen-bossen-breidt-zich-uit.html>

Microscoponderdelen

Voor bezitters van een Olympus E microscoop (ook wel kattenrug genoemd) met de aparte Köhlerse verlichtingseenheid zijn nog een aantal reservelampjes gratis beschikbaar. Het gaat om het type 6-8V 8A TB-1.

Mocht een van de objectieven (4x, 10x, 40x en 100x) voor dit type microscoop of voor de Olympus CH-2 ontbreken of defect zijn, neem dan contact op met Johan Stekete. E-mail: j.stekete@telfort.nl

De Olympus BHA , BHB en IMT microscopen waren voorzien van speciale insteeklampjes LS15 of LS30. Daarvan zijn ook nog enkele exemplaren te krijgen.

Paddenstoel van de Maand Augustus 2013

De Bundelmycena (*Mycena arcangeliana*) is een van de algemeenste *Mycena*'s op dood hout, maar wordt slecht herkend. Dit blijkt als men op de wetenschappelijke naam zoekt op Google en de plaatjes bekijkt. Het meest wordt hij door fotografen verward met de Zwerminktzwam (*Coprinus disseminatus*), en daarnaast natuurlijk met andere *Mycena*'s, zoals de berucht variabele Helmmycena (*Mycena galericulata*). De Nationale Beeldbank

biedt bijvoorbeeld vijf foto's te koop aan, waarvan maar één inderdaad de Bundelmycena betreft! Dit foutpercentage van 80% klopt ongeveer voor alle fotosites die deze soort benoemen! Nu is dit geen nieuws, maar wel een reden om deze fraaie paddenstoel eens in het zonnetje te zetten. Omdat hij een voorkeur heeft voor groot dood hout dat zich al in een gevorderde staat van ontbinding bevindt, verschijnt hij zelfs in droge perioden, omdat dit hout nog lang water vasthoudt, terwijl de rest van het bos al volledig verdroogd lijkt. Tekst: Aldert Gutter. Foto: Nico Dam.

Lees meer op http://www.allesoverpaddenstoelen.nl/AOP_PvdM.html

Paddenstoelenwerkgroep Drenthe inventariseert fijnsparrbosjes

In Drenthe is in 2012 een uitgebreide inventarisatie gemaakt van fijnsparrbosjes, met als resultaat dat de bosjes met de grootste mycologische waarde (MW) door Staatsbosbeheer nu worden erkend en gespaard voor dunningen of kap. Aan indicatorsoorten van fijnsparrbos zijn verschillende waarden toegekend. De som van de waarden van de aangetroffen soorten geeft de MW van een onderzocht gebied. In 2013 wordt de inventarisatie voortgezet. Hiervoor is een speciaal formulier ontwikkeld. Lees meer op <http://www.mycologen.nl/> en dan klikken op kartering (linksboven), Districtenkaart (links), Drenthe (in de kaart) en Logo Paddenstoelenkartering Drenthe (rechts)

Agenda

Ter herinnering staat hieronder staat de agenda voor de komende periode. Meer informatie over de meeste excursies is te vinden op http://www.mycologen.nl/NMV_excursies.html

Let op: De meeste uitingen zijn er in de eerste plaats voor de werkgroepsleden of de NMV-leden zelf. Ben je nog geen lid? Neem contact op en ga dan gerust een keer mee om te zien hoe leuk het allemaal is. En daarna wil je vast wel lid worden. Kijk in het colofon onderaan hoe je lid kunt worden van de NMV.

NMV = Nederlandse Mycologische Vereniging - KAMK = de Koninklijke Antwerpse Mycologisch Kring
WMOIJ = Werkgroep Mycologisch Onderzoek IJsselmeerpolders - ZPW = Zeeuwse Paddenstoelenwerkgroep.
PWD/MWG = Paddenstoelen Werkgroep Drenthe en de Mycologische Werkgroep Groningen - DU = NMV District Utrecht
PadWG Zwolle = Paddenstoelenwerkgroep IVN en KNNV Zwolle - ZOV = Vrije Paddenstoelenwerkgroep Z.O. Veluwe
PSL = Paddenstoelenstudiegroep Limburg - ZPWG = Zeeuwse Paddenstoelenwerkgroep
PWNK = Paddenstoelenwerkgroep De Noordkop - PWOB = Paddenstoelenwerkgroep Oud Beijerland

- 1 september 2013: Excursie ZWAM naar Bleekbos en Rondebos te Linden Lubbeek (B).
- 2 september 2013: Excursie DU naar Oud Amelisweerd te Utrecht.
- 2 september 2013: Excursie PWD/MWG Stadskanaal, Veenhuizerstukken, Pagedal, Broeklanden.
- 4 september 2013: Excursie ZOV naar de omgeving van Hemmen.
- 4 september 2013: Excursie WMOIJ naar Zuigerplasbos.
- 7 september 2013: Excursie PSL naar Brunsummerheide.
- 7 september 2013: Excursie NMV naar de Kooi van Pen in het NP Weerribben/Wieden.
- 7 september 2013: Excursie PadWG Zwolle naar Stad Zwolle.
- 7 september 2013: Excursie AMK naar Turnhour – Domborgheide (B).
- 8 september 2013: Excursie ZWAM naar Wijngaardeberg te Wezemaal Rotselaar (B).
- 9 september 2013: Excursie PWD/MWG naar Gieten, Boekwijterveentje.
- 11 september 2013: Excursie WMOIJ naar Muiderstrand = Zilverstrand.
- 11 september 2013: Excursie PWOB naar Blaaksedijk, Barendrechtse brug.
- 13 september 2013: Excursie DU naar lanen bij Zeist.
- 13 september 2013: Excursie PadWG Zwolle naar Den Alerdinck.
- 14 september 2013: Excursie NMV naar het IJperveld.
- 14 september 2013: Excursie PSL naar Meinweg.
- 14 september 2013: Excursie AMK naar Stekene – Steengelaag (B).
- 14 september 2013: Excursie PWNK naar 't Oude Hof te bergen.
- 15 september 2013: Excursie PWD/MWG naar Westerbroek.
- 15 september 2013: Excursie ZWAM naar Merodebos te Kortenbergh (B).

Colofon

Dit is de digitale nieuwsbrief van de Nederlandse Mycologische Vereniging. De nieuwsbrief heeft een onregelmatige verschijning, afhankelijk van het seizoen, de aangeleverde stukken en de urgentie van het nieuws. De redactie is in handen van Melchior van Tweel en is te bereiken via het e-mailadres: nieuwsbrief@allesoverpaddenstoelen.nl. Oude nieuwsbrieven zijn te vinden op <http://www.allesoverpaddenstoelen.nl/nieuwsbrief/>.

De nieuwsbrief vormt een aanvulling op de websites en Coolia en richt zich vooral op actuele zaken die de mycologie aangaan. Hoewel de nieuwsbrief zich in eerste instantie richt op mensen die al thuis zijn in de wereld van de mycologie (bijvoorbeeld de leden van de NMV en KVMV), staat deze natuurlijk ook open voor alle andere mensen die "iets hebben" met paddenstoelen, zoals paddenstoelwerkgroepen van IVN en KNNV, kinderen, studenten, natuurgidsen en docenten. De berichten zullen een laagdrempelig karakter hebben, maar ook wel met een wetenschappelijk tintje.

De Nederlandse Mycologische Vereniging (NMV), opgericht in 1908, heeft als doel de beoefening van de mycologie in ruime zin te bevorderen. In voor- en najaar worden wekelijks excursie georganiseerd, verder worden er werkweken gehouden en in de winter verscheidene landelijke bijeenkomsten. Tevens is de NMV actief in de natuurbescherming waar het paddenstoelen betreft.

De contributie voor de NMV bedraagt € 25 voor gewone leden (€ 30,- indien adres in het buitenland) en € 12,50 voor huisgenootleden (krijgen geen Coolia). Lidmaatschap voor het leven bedraagt € 425,-, voor huisgenootleden € 212,50. Informatie is verkrijgbaar via nmv@mycologen.nl. Nieuwe leden, opzeggingen en adreswijzigingen kunnen worden doorgegeven op nmvliden@mycologen.nl. Lid worden van de NMV kan op <http://www.mycologen.nl>, klik vervolgens op "Info/contact" (rechtsboven) en "lid worden" (links).

Voor meer informatie over de NMV wordt verwezen naar de websites: www.mycologen.nl - www.allesoverpaddenstoelen.nl - www.paddestoelenkartering.nl - <http://nem.paddestoelenkartering.nl/> - www.verspreidingsatlas.nl

De nieuwsbrief is vóór en dóór mycologen en andere paddenstoelenliefhebbers. Het is voor de redactie niet mogelijk de hele nieuwsbrief zelf te vullen. Daar hebben we jouw hulp bij nodig. Wil je een onderwerp aandragen? Stuur het toe aan de redactie. Welke onderwerpen kunnen aan bod komen? Alles kan in aanmerking komen, mits het een relatie heeft met de mycologie (in brede zin van het woord): nieuwsberichten, nieuwe soorten, oproepen, bijzondere vondsten, rariteiten, mysteriesoorten, nieuwe literatuur, rapporten, nieuws van werkgroepen, excursies, cursussen, vragen voor controles, literatuurvragen, vraag en aanbod, microscopie, websites, tips, veldkenmerken, determinatiesleutels, etc.

Er zijn maar twee onderwerpen waar enige terughoudendheid aan de orde is:

- Plukken en eten van paddenstoelen (inclusief recepten). Over het plukken van paddenstoelen heeft de NMV een genuanceerd standpunt, waarbij met name grootschalige pluk moet worden voorkomen. Verder wordt verwezen naar het plukstandpunt van de NMV. Deze is te vinden op <http://www.mycologen.nl> en klik dan op "NMV plukstandpunt" (links).
- Voor het determineren van paddenstoelen aan de hand van alleen foto's wordt verwezen naar het forum van Waarneming.nl en Telmee.nl: <http://forum.waarneming.nl/smf/index.php?board=73.0> Op dit forum zijn daarvoor alle mogelijkheden. Alleen determinaties met beschrijving en/of microscopische foto's, waar je echt niet uitkomt, kunnen eventueel in de nieuwsbrief worden geplaatst.

In de nieuwsbrief zijn diverse links aangegeven naar websites. Mochten een directe link het niet doen, kopieer dan de volledige link naar je webbrowser.

Omdat voor afbeeldingen veelal auteursrechten gelden, is voor alle afbeeldingen in deze nieuwsbrief, die niet al eerder door de eigenaren voor publicatie aan de Nederlandse Mycologische Vereniging ter beschikking werden gesteld, zo goed als mogelijk nagegaan wie de eigenaren zijn, waarna toestemming is verkregen voor het gebruik. Mocht u desondanks materiaal aantreffen, waarvan u meent dat dit niet had mogen worden gebruikt, stelt u ons hiervan dan a.u.b. in kennis, zodat eventuele gebruiksvoorwaarden kunnen worden geregeld of het materiaal kan worden verwijderd. U kunt een e-mail sturen naar nieuwsbrief@allesoverpaddenstoelen.nl.

Als je andere mycologen of paddenstoelliefhebbers kent die deze nieuwsbrief nog niet krijgen, stuur deze dan gerust door. Als je de nieuwsbrief direct wilt krijgen, geef je e-mailadres dan door aan de redactie. Je hebt deze nieuwsbrief gekregen omdat je in de verzendlijst staat. Mocht je geen belangstelling meer hebben, laat dat dan weten aan de redactie.